

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ/MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posudek vedoucího práce/oponenta

Autor práce: Veronika Corradi

Název práce: Reflexe dopadů sociálních změn po sametové revoluci v biografickém vyprávění

Autor posudku: Radka Dudová

Návrh klasifikace práce: *velmi dobře*

Základní charakteristika práce.

Práce představuje kvalitativní výzkum reflexe dopadů společenské změny – konkrétně listopadové revoluce – na životní, partnerské a pracovní dráhy českých žen ve středním věku. Vychází z biograficky orientovaných rozhovorů a z teorie sociální změny.

KONCEPČNÍ STRÁNKA PRÁCE

Má práce jasně formulovaný záměr, cíl, výzkumnou otázku a odpovídají jim závěry?

Výzkumná otázka, tak jak je formulována autorkou, zní takto: zjistit, jaké nejvýznamnější dopady komunikační partnerky reflektovaly v důsledku sociálních změn následujících po sametové revoluci a jaké důsledky v souvislosti s nimi vnímaly.

Není ale jasné, jaké dopady má autorka na mysli, a ani v dalších částech to není dostatečně vymezené. Tři studované oblasti změny – partnerský život, emancipace žen a postavení na pracovním trhu – jsou z tohoto pohledu poměrně nesourodou směsí. Bylo by dobré upřesnit, jak byla tato témata vybrána – z textu se jeví, že to byly okruhy, které si vybraly samy komunikační partnerky, že jim byla dána volnost hovořit o tom, v jakých oblastech svého života pocítily nejvýraznější změny. To dává v kvalitativním výzkumu perfektní smysl, toto vymezení ale v úvodu chybí a není nikde explicitně uvedeno.

Má práce adekvátně stanovenou a jasně vyloženou metodu a postup řešení?

Metodologie je velmi dobře zpracovaná a popsána. Chybí jen vysvětlení, proč byly zvoleny ženy žijící z Prahy, - i pokud jde jen o to, že je to z důvodu dosažitelnosti vzorku, mělo by to být uvedeno a již v metodologické části by měly být specifikovány limity, které to může představovat. Stejně tak by mělo být upřesněno, zda způsob výběru vzorku nemohl vést k tomu, že se výzkumu účastnila určitá specifická skupina žen, a jiné typy životních drah ve vzorku chybí. Část věnovaná vlivu výzkumníka by měla reflektovat autorčinu pozici a pohled na zkoumané události (např. z hlediska rodinné historie a politické orientace) a jejich možný vliv na to, jak přistupovala k rozhovorům a k analýze.

Jsou jednotlivé části práce (zejm. teoretická a empirická) vyvážené a vhodně propojené, vytváří text konzistentní celek?

Jednotlivé části jsou vyvážené, dobře na sebe navazují a vhodně se doplňují. Velmi kvalitně je zpracovaná část metodologická.

Jsou argumentace a text práce a vystavěny logicky, jasně, srozumitelně? Má práce přehlednou strukturu?

Část věnovaná analýze je rozdělená na okruhy, které vycházely z vyprávění samotných komunikačních partnerek. To dobře organizuje data a působí přehledně. Jednotlivé části na sebe dobře navazují.

OBSAH PRÁCE

Hodnocení kvality teoretické části práce (relevance k tématu a záměru práce, šíře a hloubka, vhléd autora do problematiky, samostatnost, originalita zpracování,...).

Teoretická část přináší pěkný a stručný přehled základních teoretických přístupů k sociální změně. Chybí mi zde propojení se studovaným tématem, a sice sametovou revolucí – o jaký typ změny se jednalo? Jak o pádu komunistického režimu bylo uvažováno v politologické a sociologické literatuře zabývající se sociální změnou? Jak to „narušilo“ předchozí představy o dějinách a změně?

Autorka následně s touto literaturou pracuje a vztahuje se k ní v závěru.

Hodnocení kvality empirické části práce (adekvátnost použitých metod a postupů vzhledem k cíli práce, správnost aplikace metod a postupů, prezentace a interpretace výsledků,...).

I když zůstává spíše na popisné úrovni, přináší analytická část zajímavé postřehy a náznak teoretických kategorií – např. „rozdvojená generace“ nebo strach ze svobody či rozhodovací paralýza. Zajímavým momentem je také shodná zkušenost žen po rozvodu – rozvod jako hledání svobody a možnosti rozletu, ale pak střet s realitou postavení matky samoživitelky. Zjištění z kvalitativního výzkumu mají potenciál prohloubit data kvantitativního charakteru, která jsou k dispozici, a autorka je také místy zmiňuje.

Celkově je analýza zpracovaná velmi kvalitně. Pozitivně hodnotím využití map příběhů, z nichž jednu autorka přiložila k textu.

Hodnocení diskuse a závěrů práce (soulad interpretací a závěrů s výsledky empirických analýz, provedení diskuse závěrů, snaha o vysvětlení závěrů a jejich argumentace, zodpovězení výzkumných otázek, naplnění cílů práce).

Diskuse a závěr dobře shrnuje klíčová zjištění a propojuje je s literaturou citovanou v úvodu. Jasně ale také ukazuje, jaká literatura v práci chybí. Zejména koncept životních drah by byl

velmi dobře využitelný pro interpretaci a kontextualizaci výsledků: vliv časování a nástednosti (sequencing) životních událostí; dlouhodobé dopady událostí, které nastaly brzy v životě, koncept propojených životů (linked lives). Takto zůstávají výsledky poněkud neukotvené a nesystematické.

FORMÁLNÍ ASPEKTY PRÁCE

Hodnocení naplnění kritérií odborného textu (rozsah práce (BP 72-126 tis. znaků, DP 108-162 tis. znaků) citační normy, odkazy, popis datových zdrojů, jasnost odlišení myšlenek autora od převzatých, seznam literatury atd.)

Práce má 54 stran včetně příloh, svým rozsahem naplňuje požadavky na bakalářskou práci. Práce s literaturou a citování odborných zdrojů je také v souladu s požadavky na odbornou práci.

Hodnocení vhodnosti a úplnosti využití informačních zdrojů (literární prameny, databáze, zahraniční literatura, datové zdroje,...)

Práce využívá různorodé informační zdroje, které se vhodně doplňují. Seznam použité literatury je poměrně rozsáhlý.

Hodnocení jazykové, stylistické a grafické úrovně práce (grafická úprava, členění textu, označení příloh, zpracování tabulek, grafů, schémat atp.)

Práce je psaná velmi čtivě, s dobrou stylistickou úrovní. Grafická úroveň práce je také vysoká. Jediným nedostatkem je chybná interpunkce, objevující se konzistentně všude v textu. Občas se vyskytují gramatické chyby.

Další poznámky

Celkové hodnocení práce

Celkově hodnotím práci jako velmi kvalitní. Autorka dobře zvládla a popsala metodologii kvalitativního výzkumu a s daty z rozhovorů pracuje citlivě, přičemž z nich zároveň dokáže vytěžit klíčové teoretické informace. Provedení a analýza deseti biografických rozhovorů je pro bakalářskou práci až nadstandardním počinem. Práce má dle mého názoru určitý nenaplněný potenciál. Tato nenaplněnost je způsobena nedostatečným vyjasněním výzkumné otázky a nedostatečným teoretickým zarámováním zvoleného přístupu (teorie životních drah).

Otázky a náměty k obhajobě

Jak mohl způsob rekrutace respondentek ovlivnit zjištění výzkumu?
Jakým způsobem byla zvolena hlavní témata analýzy?

Datum: 19.8.2020

Podpis: Radka Dudová